

нормативів положень, що стосуються сфери діяльності страховиків, виконання розпоряджень та здійснення комунікацій з державними органами влади, юридичний супровід договорів, угод та контрактів, що регламентують ті чи інші вектори діяльності організації.

4. Дія інформаційно-аналітичної підсистеми спрямована на підбір та обробку якісної й достовірної інформації, що необхідна для планування та розробки стратегії розвитку компанії, супроводу її поточної діяльності, аналітичного опрацювання статистичної інформації для менеджменту організації та прийняття правильних управлінських рішень.

5. Діяльність техніко-технологічної підсистеми спрямована на пристосування сучасних технологічних інновацій для роботи компанії, технічну підтримку роботи обладнання, що використовується у операційній, інвестиційній та фінансовій діяльності компанії, технічний захист від стороннього втручання в роботу обладнання.

Отже, досягнення належного рівня економічної безпеки можливо за умови налагодження системи управління нею, що пробачає обов'язкову ідентифікацію та систематизацію внутрішніх та зовнішніх загроз, небезпек та ризиків, що впливають на усі аспекти функціонування страхової компанії.

Список використаних джерел:

1. Зачосова Н.В. Формування системи економічної безпеки фінансових установ: монографія / Н.В. Зачосова. – Черкаси: ПП Чабаненко Ю.А, 2016. – 375 с.
2. Кравчук Г.В. Теоретичні аспекти визначення та систематизації факторів впливу на фінансово-економічну безпеку розвитку страхового ринку України / Г.В. Кравчук, М.В. Дубина // Формування ринкової економіки: зб. наук. праць. – 2012. – Спец. вип.: Страховий ринок України в умовах фінансової глобалізації. – С. 183-192.
3. Штаєр О.М. Напрями забезпечення та основні складові економічної безпеки банку / О.М. Штаєр // Європейський вектор економічного розвитку. – 2011. – № 2(11). – С. 263-270.

Ватоян А.М.

студент,

Науковий керівник: Клименко Д.Б.

кандидат економічних наук, доцент,

Університет державної фіскальної служби України

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Іпотечне кредитування відіграє важливу роль в економічно-соціальному розвитку країни. На жаль, в нашій державі цей вид кредитування знаходиться на низькому рівні. Тому питання аналізу стану іпотечного кредитування та виявлення проблем і шляхів їх вирішення є досить актуальним в Україні.

Чимало вітчизняних науковців вивчали розвиток житлово кредиту, серед них: Базилевич В.Д., Барановський О.І., Вовчак О.Д., Войтюк А.В., Кравченко В.І., Погорельцева Н.П., Семчик В.І. та інші.

Метою дослідження є визначення сутності іпотечного кредиту, виявлення проблем та перспектив його розвитку в Україні.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати» іпотечне кредитування – це правовідносини, що виникають з приводу набуття права вимоги іпотечного боргу за правочинами та іншими документами [3]. Іпотечне кредитування охоплює надання довгострокових банківських кредитів на придбання, будівництво житлової нерухомості, а також на проведення ремонтних робіт чи на розвиток власного малого бізнесу, де заставою за таким кредитом є нерухоме майно [7, с. 328]. Наша держава є далекою від забезпечення досконалих передумов функціонування даного виду кредитування.

Розглянувши динаміку розвитку іпотечного кредитування можемо побачити, що кількість укладених договорів стрімко зросла у 2011 році. Після 2011 року і до 2015 року спостерігається тенденція зниження кількості оформлених та виданих кредитів на іпотеку. Та у 2016 році ми бачимо знову незначне пожвавлення надання іпотечного кредиту фізичним особам (рис. 1).

Нові іпотечні кредити, млн. грн.

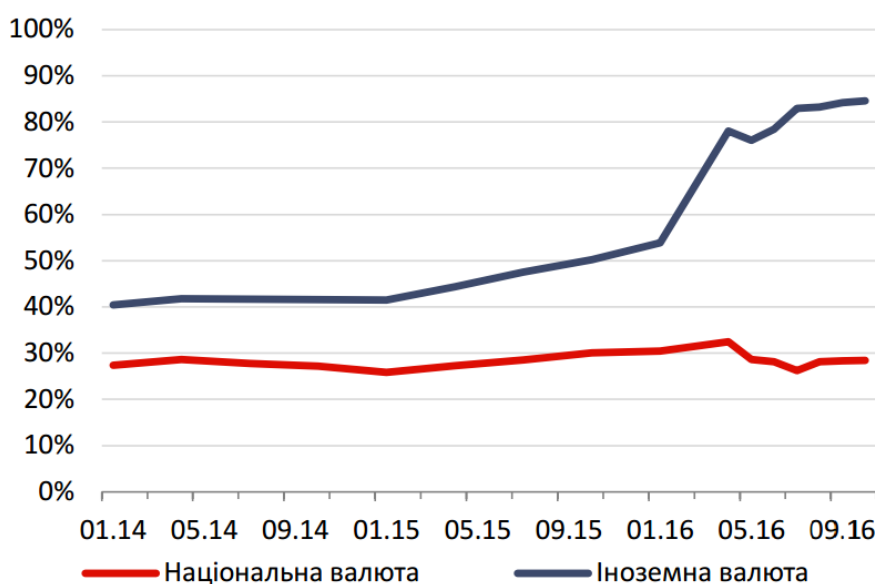

Рис. 1. Динаміка надання іпотечних кредитів фізичним особам протягом 2009-2016 рр. (січень-жовтень 2016 р.)

Джерело: [2, с. 27]

На сьогоднішній день в Україні спостерігається період макроекономічної нестабільності що стримує банки надавати іпотечні позики економічним суб'єктам. Однією з найбільших проблем, які стримують банки у наданні іпотечних кредитів, є портфель кредитів в іноземній валюті, виданих до кризи 2008 року. Частка негативно класифікованих кредитів у ньому в цілому по

платоспроможних банках зросла за 10 місяців 2016 року з 76% до 80%. Основними причинами цього явища є переоцінка якості кредитного портфеля, а також різке скорочення кількості реструктуризацій разом із погіршенням обслуговування кредитів (рис 2). Для того, щоб ситуація й надалі не погіршувалася, потрібно запровадити обмеження для банків на видачу іпотечних кредитів у валюті. Адже ризик девальвації у нашій країні є значним і ми це самі бачимо по щоденних змінах курсу валют. І, якщо банки й надалі оформлятимуть іпотеку у доларах чи євро, то є можливість, що національна валюта знову знеціниться на ринку, а кількість негативно класифікованих кредитів зросте ще більше.

Рис. 2. Частка негативно класифікованих кредитів у портфелях банків в національній та іноземній валютах

Джерело: [2, с. 27]

Провівши аналіз, я дійшла висновку, що серед основних проблем та стримуючих факторів функціонування іпотечного ринку України є наступні [1, с. 54; 7, с. 330]: недосконалість нормативно-правової бази, що регулює відносин у сфері іпотечного кредитування; значна частка негативно класифікованих іпотечних кредитів; недовіра населення до банківської системи; низька платоспроможність населення; ризики іпотечного кредитування (ризик девальвації валюти, кредитний ризик, ризик ліквідності та інші); жорсткі умови надання іпотечних кредитів та високі відсоткові ставки; інфляційні процеси; несприятлива ситуація на фінансовому ринку України.

Призупиняє вирішення подолання проблеми з негативно класифікованими кредитами, прийнятий у 2014 році, Закон України «Про мораторій на стягнення майна громадян України, наданого як забезпечення кредитів в іноземній валюті». Закон встановлює тимчасову заборону на стягнення нерухомого житлового майна, що знаходилося в заставі за іпотечними кредитами, наданими в іноземній валюті. Даний Закон є тимчасовим і втратить свою чинність з дня набрання нового законопроекту про реструктуризацію таких кредитів [4].

Надання чинності законопроекту «Про реструктуризацію зобов'язань громадян України за кредитами в іноземній валюті, що отримані на придбання єдиного житла (іпотечні кредити)» є важливим як для банків, так і для населення. Але, на мою думку, даний законопроект не вирішить усіх проблем, пов'язаних з іпотечним кредитуванням. Для банків він дасть реальну змогу на стягнення житла з боржників, що зменшить кількість негативно класифікованих кредитів. Але з іншої сторони – зі сторони позичальників – даний законопроект є не таким вже позитивним. Оскільки за ним реструктуризації підлягають тільки ті іпотечні кредити, за якими станом на 01.01.2014 відсутня неповернена прострочена заборгованість або вона погашена до моменту реструктуризації [5]. Кількість таких позичальників буде досить незначною. А так як сьогодні економічна ситуація в країні також залишає бажати кращого, незначною буде і кількість позичальників, які мають змогу таку заборгованість погасити у повному обсязі до проведення обіцяної реструктуризації.

Я вважаю, що даний законопроект потрібно ще доопрацювати, а саме у сфері збільшення впливу держави на проведення реструктуризації. Держава могла б виділяти щорічно певну частину коштів на програму реструктуризації, допомігши цим своєму населенню частково розплатитися з кредитами. Прикладом такого державного втручання може бути США, де після початку світової кризи в 2009 році адміністрація президента Барака Обами виділа 75 мільярдів доларів на підтримку іпотечних позичальників [6].

Отже, формування системи іпотечного житлового кредитування є перспективним та важливим напрямком у розвитку кожної держави. В нашій державі іпотечний ринок знаходиться на низькому рівні розвитку, що спричинено рядом проблем у його функціонуванні. На мою думку, для підтримки розвитку іпотечного кредитування та вдосконалення механізму його функціонування в Україні необхідно прийняти такі заходи: створення сприятливих умов для кредиторів, пом'якшення вимог надання кредиту; активізація уряду в напрямі стимулювання розвитку житлового кредитування; розвиток системи страхування ризиків іпотечних кредитів; вдосконалення та підписання нового закону про реструктуризацію іпотечних кредитів, виданих у валюті; введення обмеження щодо надання іпотеки у валюті; подолання нестабільної економічної та політичної ситуації у країні.

Список використаних джерел:

1. Довбуш В. Проблеми та перспективи розвитку ринку житлового іпотечного кредитування в Україні [текст] / В. Довбуш, Г. Чепелюк // Фінансово-кредитна система України в умовах інтеграційних і глобалізаційних процесів: Матеріали XV Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та аспірантів. 24-25 березня 2016 р. – Черкаси: ЧННІ ДВНЗ «Університет банківської справи», 2016. – С. 53-56.
2. Звіт про фінансову стабільність [Електронний ресурс] // Національний банк України: [сайт]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=40819104>
3. Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати: Закон України (від 19.06.2003 № 979-IV) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/979-15>

4. Про мораторій на стягнення майна громадян України, наданого як забезпечення кредитів в іноземній валюті: Закон України (від 12.08.2015, підстава 629-19) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1304-18>

5. Проект Закону про реструктуризацію зобов'язань громадян України за кредитами в іноземній валюті, що отримані на придбання єдиного житла [Електронний ресурс] / Верховна Рада України [сайт]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=59453

6. Чому реструктуризація валютної іпотеки – це профанація [Електронний ресурс] // Економічна правда [сайт]. – Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/columns/2016/06/21/596548/>

7. Юркевич О.М. Сучасний стан ринку іпотечного житлового кредитування в Україні [текст] / О.М. Юркевич // Економіка і суспільство. – 2016. – №4. – С. 327-332.

Карп А.В.

студентка,

Науковий керівник: Третякова О.В.

кандидат економічних наук, доцент,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

АНАЛІЗ СТАНУ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ

Визначальним чинником економічної могутності, а також соціальної захищеності населення держави є стійка фінансова безпека країни.

Оскільки Україна на сьогоднішній день перебуває на шляху до глобалізації в світову економіку, то поняття фінансової безпеки держави набуває все більшого значення. Стабільність фінансової безпеки свідчить про стійкий економічний розвиток країни та про її конкурентоспроможність.

Проблемами фінансової безпеки та забезпеченням її ефективності в Україні займалися ряд вчених-дослідників, а саме: Барановський О. І., Винниченко Н. В., Кудряшов В. П., Оспіщева В. І., Сухоруков А. І. Але, незважаючи на значну кількість досліджень у даній галузі, питання фінансової безпеки країни залишається актуальним. Сьогодні в Україні все ще продовжують активно відбуватись трансформаційні процеси не тільки в економічній, а й в політичній сферах, тому дане питання залишається відкритим та потребує подальших досліджень.

Щодо визначення самого поняття фінансової безпеки, як зазначає Оспіщева В. І., фінансова безпека країни являє собою багаторівневу систему, яку утворює низка підсистем, кожна з котрих має власну структуру і логіку розвитку. Вона включає в себе фінансову, грошово-кредитну, бюджетну, податкову, валютну, банківську, інвестиційну, а також безпеку небанківського фінансового сектору [6].

Безпека даних складових характеризується збалансованістю, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних впливів, спроможністю держави ефективно формувати та раціонально використовувати фінансові ресурси, достатні для